

א.ד.

פרוטוקול מס. 19מישיבת ועדת הפנים

התקיימה ביום ג', כ' באייר, תשי"ג - 5.5.53 בשעה 8.45

נוכחים : היו"ר נ. חת
 ע. אסף
 מ. ארם
 ד. הכהן
 א. חביבי
 מ. חזני
 י. ישעיהו
 א. כלפון
 ג. פלש
 ש. פרלשטיין

מוזמנים: סר אב-רזי, מנהל האגף לשלטון עצמי במשרד הפנים.

סדר-היום: הצעות לסדר-היום של חברי הוועדה.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר נ. חת:

עם חידוש פעולתנו לאחר הפגרה,

נעסוק היום בהצעות לסדר-היום שיש לחבריהם.

ברצוני לאיין כי יש כמה ענינים אשר נשארו פתוחים מלפני החופשה ועלינו לסיימם. בפגרה היה עלינו לערוך סיור לנגב, אולם הדבר לא יצא לפעל. היתה לפנינו בעיית הפנסיה לראשי עיריות, ובקשר לכך נתקבלה תשובה משר הפנים, כי משרדו עומד להביא הצעת חוק בנדון. טרם דנו בהצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת כלפון בנוגע למלחמה בפריצות.

הכנסת דנה עתה בתקציבי כמה משרדים, שאחדים מהם הם בסמכותה של הוועדה, כמו משרד הפנים, הדתות וכן מחלקת העתונות והמודיעין שליד משרד ראש הממשלה. הדיונים על תקציבי משרדים אלה מתנהלים בוועדת הכספים, אולם רציתי לשמוע מחברי הוועדה, אם הם רוצים לדון או לקבל הסברים על פרטי התקציב של משרדי אלה.

אד.

מ. ארם: אני מבקש להעמיד לסדר-היום את השאלות הבאות:

(א) החלטת שר הפנים לעכב את אישור התקציב של מספר רשויות מקומיות כמו: פתח-תקווה, הרצליה, כפר סבא, טבריה, פרדס-חנה ונהריה. אני מבקש דיון דחוף בנדון כדי לברר על-טמך מה בא שר הפנים ומטיל וטו וחובע לשנות שינויים בקשר למס רכוש ועוד בתקציבים שאושרו על-ידי רשויות מקומיות. אני מבקש להזמין את באי-כח הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר, כדי לשאול מהם מה דרש שר הפנים.

(ב) התנהגות המשטרה בראשון-לציון והתערבותה בענין העבודה המאורגנת. אני טבור שאין זה מסמכותה של המשטרה להתערב בענין ולחדש את בעיית העבודה הערבית והיהודית.

(ג) לפני מונח מכתב שנושאו הוא מורה בגבעת-שמואל, אשר פוטר מעבודתה מפני שהרשתה לעצמה לנהל תעמולה נגד ביטול זרם העובדים. את הענין עצמו אביא לוועדת החינוך, אבל הוא נוגע גם לוועדת הפנים, כי ראש המועצה המקומית במקום הודיע למשרד החינוך שעובדי בתי-הספר נחשבים לעובדי המועצה ואין לפטרם בלי ידיעת המועצה. מבחינה זו אני מבקש כי הענין יידון בוועדה שלנו.

(ד) אשר לסיור בנגב, אני מבקש כי נקבל החלטה שוועדת המשנה תקיח את הסיור תוך שבועיים ימים.

מ. חזני: אני מבקש להעמיד לדיון דחוף את ההצעה המתגבשת במשרד הפנים כדבר איחוד בני-ברק, רמת-יין וגבעתיים. עד כמה שידוע לי נעשות הכנות בכיוון זה, למרות שהענין עורר התמרמרות רבה והתנגדות בין תושבי בני-ברק וגבעתיים.

ע. אסף: אני מצטרף להצעתו של חבר-הכנסת ארם להעמיד על סדר-היום את שאלת השינויים המוכנסים על-ידי שר הפנים בתקציבי שורה של רשויות מקומיות, באופן מיוחד בסעיפי מס רכוש ומס עסקים.

אני מבקש כי נדון בחשובתו של שר הפנים לראש עיריית גבעתיים, בדבר השטח שצורף מעיריית תל-אביב לגבעתיים, וישר הוא ירצה להחזירו לתל-אביב.

על-פי החלטת אגף התכנון של משרד הפנים קמה עיר בישראל שנקראת חצור. לפי מיטב הבנתי - ואני הייתי במקום וביררתי את הנתונים - לעיר זו שמוקמת ליד צפת אין שום בסיס כלכלי או אחר, לעומת זאת למקום כל הנתונים להתיישבות חקלאית. לשם מה נחוצה עיר חושך ליד ראש פינה, מה מקורות הקיום שלה? על כל השאלות האלו הייתי מבקש לקבל תיאורים.

א. חביר: אני הייתי מבקש להעמיד לסדר-היום את שאלת סירובו של שר הפנים לתת אזרחות ישראלית לכמה אזרחים ערבים. לדוגמה, מסרב ישר הפנים להעניק אזרחות לסאלים-אל-קאסם, מזכיר קונגרס הפועלים הערבים, אשר ממלא את כל התנאים של חוק האזרחות. הבעיה היא כי שר הפנים מפרש את תנאי חוק האזרחות לפי דרכו הוא, ולא על-פי עקרונות החוק שנתקבל בכנסת, ויוצר בכך תקדים חמור. סאלים-אל-קאסם היה אסיר אצל המצרים, צ"ה שחררו והכניסו ארצה - שר הפנים טוען שהדבר נעשה שלא כחוק - האם יתכן הדבר?

א.ד.

א. פרי:

איני מעלה סעיפים חדשים, אבל ברצוני להזכיר שני סעיפים שהיו בסדר-היום ויש להעלותם: ענין עתון המשטרה 999, שהחלטנו לדון עליו; וכך שאלת מינהל המחוזות, אשר הוחלט לדון עליו אחרי שקיבלנו משר הפנים את החלוקה החדשה של הארץ למחוזות.

א. כלפון:

בישיבת הוועדה ביום 18.12 דובר על חלוקת התוספת למס הכנסה לשנת השומא 1952/53 בין הרשויות המקומיות, ושר הפנים המציא רשימה, שיש להניח כי היא נבדקה במשרדו ובמשרדים המתאימים. מתוך עיון במספרים נראה כי יש משהו חמור, ואני העירותי על-כך לשר הפנים. המדובר הוא בסכום של 1,5 מיליון ל"י, שממנו היתה צריכה עיריית תל-אביב לקבל סכום של 550,000 ל"י, ועיריית חיפה רק 156,000 ל"י. פרופורציה זו נראית משונה, כי אם נקח בחשבון את מספר התושבים לא יתכן שעיריית תל-אביב תקבל פי 3/2 מאשר חיפה.

היום מצאתי בחיק שלנו מכתב מאת ראש עיריית חיפה אשר מפנה את תשומת-לבנו לכך ומביע את מחאתו. ראש העיר צירף גם את מכתבו לד"ר ברגמן באותו ענין, והוא מביא גם מספרים לביסוס טענתו. הייתי רוצה לשמוע אם יו"ר הוועדה נקט צעדים בענין, ומה התוצאות. במקרה שלא - הייתי מבקש להעמיד שאלה זו על סדר-היום.

ד. הכהן:

אני מציע להעמיד על סדר-היום, ללא דיחוי, את ענין החטת קביעת חוק עיריות חדש. העדר חוק מתאים גורם לחיכוכים בין משרד הפנים והרשויות המקומיות בענין סמכויותיהם של ראשי העיריות ושר הפנים.

ברצוני להזכיר לחברים כי כל תיקון לחוק העיריות הקיים שהוצא לפנינו היה מלווה הודעה, כי זהו תיקון ביניים עד שתושלם הכנת חוק העיריות החדש. אני מציע כי מכאן תצא קריאה למשרד המשפטים להניח על שולחן הכנסת את חוק העיריות החדש.

י. ישעיהו:

אני הייתי מבקש לקיים דיון בענין מעמדה המוניציפלי של ראש-העין. עיריית פתח-תקווה הודיעה כי היא מוכנה לספח מקום זה אליה. שמעתי כי במשרד הפנים מתגבשת הצעה לצרף את ראש העין למועצה מקומית של איזה מושבה וקבוץ. מי שמכיר את הציבוריות של ראש העין יבין שהם יהיו מונחים על צווארם של שני יישובים קטנים. אני מציע לבדוק מה דורשת טובת המקום.

אני מבקש כי נשמע בזמן הקרוב סקירה מאת שר הדתות על עניני משרדו, בענין המועצות הדתיות והשירותים.

ההצעות לסדר-היום שנשמעו כאן הן רבות, ואני רואה חובה לעצמי להעיר שעלינו לצמצם את הדיון בנושאים אלה כדי להשאיר זמן מספיק וזכות עדיפות לחוקים המונחים על שולחן הוועדה, כדי לסיים את המלאכה ולהעבירם לקריאה שניה לכנסת.

היו"ר נ. חת:

ברצוני לומר לחברים, כי עד כה נהגנו לא להעמיד על סדר-היום שאלות, בטרם שמענו את הסבריו של שר הפנים עליהן; איני סבור כי נסטה מנוהג זה. אי-אפשר לקיים דיון על שאלה מסוימת על-סמך שמועה, ולכן יש לבקש קודם הסברים.

נשמעה כאן הצעה משותפת של חברי-הכנסת ארם ואסף על דיון בענין השינויים שעשה שר הפנים בתלביבים של שורת רשויות מקומיות. אני מציע כי נקבל קודם את הסבריו של השר בנדון, ואחר נחליט אם יש לדון בדבר.

אד.

ג. פלש:
כאן מתקבל/הרושם כי רוצים לדרון על ענינים
המתייחסים לשר הפנים, אשר כאילו **עבר**
על סמכויותיו. אני סבור כי יש להרחיב את היריעה ולדרון על האשי עיריות
מסוימים אשר פועלים נגד החוק.

היו"ר נ. חת:
גם את ענין התנהגות המשטרה יש להעביר
קודם לשר המשטרה, ולשמוע את הסבריו.

ענין המורה בבעת שמואל אינו נוגע לנו,
יש לשמור גם על סמכויותיהן של ועדות אחרות.
בענין הטיור, אני מוכן לבקש את השר
לקיימו בהקדם.

- ה. ח. ל. ט : (1) לבקש משר הפנים הסברים על השינויים שהכניס
בתקציבי מספר רשויות מקומיות;
(2) לפנות לשר המשטרה בדבר ההתנגשות שאירעה
בראסון-לציון;
(3) חבר-הכנסת ^{אבם} צורר את שאלת המורה שפוטרה
בבעת-טמואל בישיבת ועדת החינוך.

היו"ר נ. חת:
כתבתי לשר הפנים על ענין החזרת השטח
שסופר לגבעתיים, והוא ענני כי הוא
טרם פעל, ויחכן שלא יפעל כלל בענין שינוי הגבולות. איני סבור כי
הוועדה יכולה לדרון על דבר שלא נעשה רק על-סמך שמועה.

מ. חזני:
אני מרשה לצממי לערער על כך. לדעתי
יש לפנות לשר הפנים ולשמוע ממנו מה
המצב.

היו"ר נ. חת:
ברצוני להזכיר לחברים כי קיבלנו פניה
דומה, בענין סיפוח מעברת פתח-תקווה, ואז
היינו בדעה כי לענין יש אופי חוקי. שר הפנים אינו יכול להחליט על
סיפוח לפני שהוא ממנה ועדה, אשר תחווה דעה על כך. זוהי דרך חוקית.
שר הפנים לא מינה כל ועדה בענין סיפוח השטח לגבעתיים. זהו אקט
חוקי מסוים שטרם נעשה - מה אפשר לשאול אותו, ועל מה יש לדרון?

ע. אסף:
שר הפנים כתב לגבעתיים שהוא ^{עומד} לחקן את
הגבולות, ועל-סמך מכתב זה אפשר לדרוש
הסברים. יתכן כי מבחינה חוקית הדבר בסדר, אבל יש גם אספקט ציבורי
שמוחר לנו לחוות דעה עליו.

ש. פרלשטיין:
ברצוני למסור לכם את העובדות. מועצת
עיריית תל-אביב החליטה פה אחד להתנגד
לקריעת שטחים מתל-אביב, וקיבלה החלטה לפנות לשר הפנים - והדבר אירע
עוד לפני שמר רוקח נחמנה לשר הפנים - ולבקשו למנות ועדה שמדון מחדש
על ענין הגבולות בין תל-אביב, גבעתיים נרמת-גן. שר הפנים פעל כאן
לא לפי יזמתו הוא, אלא לפי דרישה שנתקבלה פה אחד במועצת עיריית
תל-אביב.

ה. ח. ל. ט : לשאול את שר הפנים אחראי החליט, או יש בדעתו
להחליט על שינויי גבולות בין תל-אביב וגבעתיים.

א.ד.

היו"ר נ. חת:
אשר להצעתו של חבר-הכנסת חביבי בדבר סירובו של שר הפנים לתת אזרחות לסאלי-אל-קאסם, אפשר לשאול את השר ולבקש ממנו הסברים.

מ. חזני:
חבר-הכנסת חביבי יכול לעשות זאת בצורת שאילתה לשר הפנים; איני סבור כי ועדת הפנים היא המקום לדיון על עניינים פרטיים.

י. ישעיהו:
הוועדה אינה יכולה לדון על שאלה הקשורה בחוק, ואינה יכולה לתת לשר הוראה איך לפרש את חוק האזרחות. מי שרואה עצמו נפגע על-ידי החוק, יפנה לבית-דין.

היו"ר נ. חת:
אני מציע כי בא-כח משרד הפנים ירשום לפניו כי נשללה אזרחות מסאלי-אל-קאסם מנצרת, לפי דעתו של חבר-הכנסת חביבי ללא יסוד מספיק, ויביא לנו את תשובת המשרד בישיבה הבאה.

ההצעה נתקבלה

היו"ר נ. חת:
בענין עתון המייטרה 999, אכתוב לשר המשטרה ואזמינ לאחת הישיבות.

את תלונתו של מר אבא חושי, ראש עיריית חיפה, בנדון חלוקת התוספת למס הכנסה בין הרשויות המקומיות, אעביר לשר הפנים.

ע. אסף:
פה יש אי-הבנה. החוק הקיים קובע שחלקם של המשלמים האינדיווידואליים, ולא החברות, בתוספת למס הכנסה יהיה שייך לאותה רשות מקומית בה הם גרים. מחברר כי הענין אינו ניתן לביצוע מבחינה אדמיניסטרטיבית. לכן החליט שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, לקחת בתור מודד את השתתפות הרשויות המקומיות בתשלום משכורות המורים. הרשימה שעליה דיבר חבר-הכנסת כלפון אינה מחולקת לפי הסכומים שנגבו מאת התושבים, אלא לפי סכומי ההשתתפות של כל רשות מקומית במשכורות המורים. ברור ששינוי זה מחייב גם שינוי בחוקתי.

ה ר ח ל ט : להעביר את תלונתו של ראש עיריית חיפה לשר הפנים ולבקש הסברים.

היו"ר נ. חת:
אשר להצעתו של חבר-הכנסת הכהן על הכנת חוק עיריות חדש, נמסר לי על-ידי מר אב-רזי כי שר הפנים מינה ועדה, בהרכב של היועץ המשפטי של הממשלה, המנהל הכללי של משרד הפנים ומר אב-רזי, שתפקידה לנסח את חוק העיריות מחדש.

ע. אסף:
אני מציע כי נבקש את הוועדה להחיש את עבודתה.

טובים :
ועדת הפנים רשמה לפנייה כי שר הפנים מינה ועדה לניסוח מחדש של חוק העיריות, והיא מביעה משאלה כי הוועדה תחיש את עבודתה.

היו"ר נ. חת:

חוק לתיקון פקודת העיריות הקיים
מונח על שולחן הוועדה והיא תמשיך לדון
בו כל עוד הממשלה לא החליטה לקחתו בחזרה.

שר הדתות הבטיח למסור לנו סקירה, ואני
אעמיד זאת על סדר-היום.

אשר לתקציבי המשרדים, אשוחח עם השרים
בענין ואשאלם באיזו מידה הם מעונינים להביא לפנינו הסברים נוספים.
על פרטי התקציב שלהם, ובאיזו מידה היו רוצים בתמיכת הוועדה. כמו-
כן אשוחח עם מר גורי, יו"ר ועדת הכספים, על אפשרות של קיום ועדה
משותפת של כספים ופנים, לדיון על תקציבי המשרדים שהם בטמכות ועדת
הפנים.

אני מציע כי מהשבוע הבא נקיים שתי
ישיבות בשבוע, אולם נחליט סופית על-כך לאחר שיחברו זמני ישיבות
המליאה בעונת הקיץ.

מר רוטנברג, בא-כח משרד הפנים הקודם,
שלח לנו חומר על חוק המועצות המקומיות, ובמכתבו הוא מביע דברי פרידה
לחברים.

ד. הכהן:
ל
ברצוני לציין כי מר רוטנברג היה פקיד
למופת, הוא הראה בקיאות ונסיון בחומר,
ומסר לוועדה הסברים ענייניים.

היו"ר נ. חת:
אני אעביר את חברי ההערכה על מר רוטנברג
לשר הפנים. יחד עם זה אני מקדם בברכה
את בא-כח החדש של משרד הפנים, ומקווה ממנו לאותה עבודה ולשיתוף
פעולה.

הישיבה נעולה.